

Europos Parlamento Pirmininkė Roberta Metsola
Kalba neformaliame valstybių ir vyriausybių vadovų susitikime
Nikosija (Kipras), 2026 m. balandžio 24 d.

Dėkoju, Pirmininke Antonio Costa ir Pirmininke Nikosai Christodoulidesai, už tai, kad surengėte šią diskusiją, ir už jūsų lyderystę šiais nelengvais laikais.

Labas rytas visiems!

Šiandien noriu atkreipti dėmesį į tris aspektus: pirma – į mūsų atsaką į Artimųjų Rytų krizės ekonominių poveikį, antra – Parlamento atliktą veiksmų plano „Viena Europa, viena rinka“ vertinimą ir trečia – į daugiametę finansinę programą.

Tačiau prieš pradėdama norėčiau pasidžiaugti tuo, kad priimtas 20-asis sankcijų paketas ir Ukrainai suteikta 90 mlrd. EUR paskola, kuriai Parlamentas balsuodamas pritarė ir kurią pasirašė priimdamas teisės aktus prieš du mėnesius. Suprantu, kad mūsų dėmesys krypta į Artimuosius Rytus, tačiau pasaulyje, kuris tampa vis nestabilesnis, lyderystė reiškia gebėjimą spręsti vieną krizę nenusigręžiant nuo kitų, ir mes ją demonstruojame.

Tad grįžtu prie pirmojo klausimo – energijos kainų ir Artimųjų Rytų.

Praėjus septyniolikai dienų nuo paliaubų pradžios, padėtis – visi matome – vis dar nestabili, tačiau paliaubos sukuria sąlygas deryboms ir jos turi tęstis. Buvau susitikusi su Persijos įlankos bendradarbiavimo taryba ir jos generaliniu sekretoriumi, kad pasiūlyčiau Europos Parlamento paramą; žinau, kad šiandien su juo ir regioniniais partneriais susitiksime ir jūs. Nikosai, Kipras yra Europos švyturys šiame regione, o Kipro pirmininkavimas Tarybai yra labai svarbus tiltas į Artimuosius Rytus.

Visi norime to paties: kad būtų greitai nutrauktas karas ir įtvirtinta ilgalaikė taika, užtikrintos Irano žmonių teisės, orumas ir laisvė, kad būtų sprendžiami susirūpinimą keliantys klausimai, susiję su Irano branduoline ir balistinių raketų programa bei jo remiamomis grupuotėmis, ir kad būtų atblokuotas Hormūzo sąsiauris. Ir toliau matome, kad Irano režimas savavališkai vykdo egzekucijas arba sulaiko disidentus, tarp jų – Nobelio premijos laureatę Narges Mohammadi, kuriai vasarį buvo skirta papildoma septynerių su puse metų laisvės atėmimo bausmė. Svarbu, kad visi šie žmonės ir jų šeimos matytų, jog Europa jų nepamiršo.

Laivams vėl turi būti atverti vandens keliai, ir aš džiaugiuosi, kad buriasi vis didesnė šioje srityje bendradarbiaujančių partnerių koalicija, o tai rodo Europos gebėjimą spręsti krizę, kurios mes neišsaukėme, bet su kuria turime tvarkytis. Čia ir vėl matome, kaip mums svarbu turėti aiškią strategiją dėl 42 straipsnio 7 dalies taikymo, kuri yra Europos gynybos ir saugumo priemonių rinkinio dalis.

Kalbant apie energijos kainas, mačiau Komisijos pasiūlymus ir sutinku, kad mums skubiai reikia laikinos ir tikslinės pagalbos. Tačiau sprenddami šiandienos iššūkius negalime apleisti to, ko reikės rytoj. Nereikia keisti to, kas veikia.

Prieš ketverius metus mūsų nustatytos dujų laikymo taisyklės stabilizavo rinkas, sustiprino pasitikėjimą ir pagerino valstybių narių bendradarbiavimą. Mūsų pastangos įvairinti energijos rūšių derinį ir mažinti priklausomybę duoda rezultatų. Šiuo metu geriausiai einasi toms šalims,

kurios turi daugiau atsinaujinančiųjų energijos išteklių, didesnius branduolinius pajėgumus ir yra mažiau priklausomos nuo dujų.

Tai ne atsitiktinumas, taip yra todėl, kad priėmėme apgalvotus sprendimus, kad būtume atsparesni, labiau nepriklausomi ir labiau apsaugoti nuo sukrėtimų. Mūsų ilgalaikė strategija yra veiksminga, tad turime atsilaikyti ir nenukrypti nuo kelio.

Tai reiškia, kad reikia daugiau investuoti į infrastruktūrą, kad ji tinkamai veiktų. Parlamentas jau pasistūmėjo rengdamas energijos tinklų dokumentų rinkinį, kuriuo bus modernizuoti tinklai siekiant remti švaresnę ir labiau decentralizuotą energiją. Tikiuosi, kad jį užbaigsime antroje metų pusėje. Nuo to, kaip bus priimti šie pasiūlymai, priklausys teisėkūros proceso sklandumas.

Taip pat turime būti atviri įvairioms elektros energijos gaminimo galimybėms. Komisijos mažųjų modulinių reaktorių ir pažangiųjų modulinių reaktorių strategija yra žingsnis šia linkme. Europos Parlamentas ragino imtis veiksmų šioje srityje, ir esame pasirengę greitai dirbti, kad šie planai taptų realybe.

Antrasis punktą yra veiksmų gairės „Viena Europa, viena rinka“.

Vasarį Alden Bieseno pilyje susitarėme, kad kovą Europos Vadovų Tarybos susitikime priimsime sprendimus ir nustatysime terminus. Štai atėjo laikas įgyvendinti priisiimus įsipareigojimus.

Esu dėkinga Komisijai ir Tarybai už puikų bendradarbiavimą, kad šios veiksmų gairės galėtų būti pabaigtos. Manau, kad, atsižvelgiant į aplinkybes, mūsų komandos dirbo gerai ir greitai, tačiau šis procesas galėjo būti veiksmingesnis – ir ilgesnis. Kai kurios frakcijos būtų norėjusios daugiau dėmesio skirti investicijoms, būstui, skaitmeninimui, socialiniam aspektui ir poreikiui spręsti nacionalinių kliūčių ir perteklinio reglamentavimo klausimus.

Be kokių atveju veiksmų gairės yra plataus užmojo, stiprina mūsų gebėjimą atlaikyti sukrėtimus ir padeda įgyvendinti tai, ką išdėstėme bendroje deklaracijoje. Taip Europa reaguoja į tai, ko jai reikia.

Europos Parlamentas atliks savo darbą, susijusį su veiksmų gairių prioritetiniais dokumentų rinkiniais, ir jis tai padarys gerai. Tačiau mums taip pat reikia erdvės – ir pasitikėjimo – kad galėtume tinkamai atlikti demokratinės priežiūros ir teisėtumo užtikrinimo užduotis. 720 EP narių iš daugiau kaip 200 politinių partijų nėra ir niekada nebus aklo dokumentų antspaudo mašina.

Prioritetinių dokumentų siektini terminai jau nustatyti, taip pat duotas politinis įsipareigojimas padaryti viską, kad jų būtų laikomasi, visapusiškai atsižvelgiant į teisėkūros procesą; tai yra labai svarbu, nes kai kurie pasiūlymai dar nepateikti. Čia mes apribojame savo atsakomybę: Europos Parlamentas nesutiks būti skubinamas, jei pasiūlymai nebus pateikti laiku ir nebus tinkamai parengti. Ambicingumas sveikintinas – kaip ir realistiškas savo pajėgumų įvertinimas. Tai yra mūsų pareiga prieš piliečius.

Kaip jau esu sakiusi anksčiau, dauguma žmonių Europą laiko viena sistema ir ją vertina tik per vieną prizmę – rezultatų. Taigi turime dirbti kartu.

Čia galime pereiti prie paskutinio klausimo, kurį norėjau aptarti – daugiametės finansinės programos.

Praėjusią savaitę Europos Parlamento Biudžeto komiteto nariai didele balsų dauguma patvirtino mūsų derybinę poziciją dėl kito ilgalaikio biudžeto. Kitą savaitę vyks balsavimas plenariniame posėdyje. Kai tik Taryba patvirtins savo įgaliojimus, galėsime su ja pradėti derybas. Taigi mūsų pozicija bus parengta balandį, tuomet jau žinosime, ko norime, ir būsime pasirengę.

Tačiau prieš mums imantis veiksmų norėčiau paaiškinti du dalykus. Pirma, mūsų komiteto pranešime nekvestionuojama bendra naujojo biudžeto struktūra. Manome, kad daugiau dėmesio galėtų būtų skiriama konkurencingumui ir gynybai. Norime jūsų paprašyti išlikti atviriems naujų nuosavų išteklių idėjai. Antra, negalime tikėtis, kad naujos kartos sumokės senas skolas. Kalbant apie priemonę „NextGenerationEU“, turime užtikrinti, kad gražinamos sumos ir palūkanos neužgožtų mūsų būsimų užmojų. Dar kartą norėčiau pabrėžti, kad trumpalaikės priemonės neturėtų sukelti ilgalaikių problemų.

Baigdama norėčiau pasakyti, kad Europa negali pasitikti naujos eros įkalinta senuose rėmuose. Dabartinio biudžeto galimybės yra visiškai išsemtos dėl krizių, kurių jis nebuvo numatytas atlaikyti. Mums pavyko pasiekti, kad jis veiktų, bet kartu pamatėme jo ribas. Pasauliui keičiantis, nebegalime kliauti atgyvenusiomis priemonėmis. Dabar mums reikia pagal paskirtį tinkamo biudžeto, kuris duotų rezultatų ten ir tada, kur labiausiai reikia.

Dėkoju.